

Motion till riksdagen

1989/90:Kr3

av Jan Hyttring m.fl. (c)

med anledning av skrivelse 1989/90:69 om ungdomsfrågor

Regeringen har i en skrivelse till riksdagen även i år presenterat vissa insatser som man anser sig ha gjort för ungdomen. Till skrivelsen har fogats en broschyr med foton av dels den ansvariga ministern, dels ett antal ungdomar. Vare sig i skrivelsen eller broschyren ges några konkreta förslag som riksdagen skall behandla. Vi kan dock konstatera att regeringen nu tagit fasta på centerns krav att tillsätta en ungdomsutredning trots att socialdemokraterna i riksdagen under 1989 verkade mot detta förslag.

Under den allmänna motionstiden har centern lämnat en rad konkreta förslag som på viktiga punkter för ungdomen skulle innebära förbättringar. Vi vill i det följande kortfattat och i punktform under samma rubriker som i skrivelsen presentera några av dessa förslag.

Ungdomars möjligheter att påverka – ökad demokrati och jämlikhet för ungdomar

- I en partimotion om vissa utbildningsfrågor har centern krävt att skolans arbetssätt måste utvecklas så att elevernas inflytande och medansvar i skolan utökas.
- Det lokala aktivitetsstödet till ungdomsorganisationer måste fördubblas – från 12 till 24 kronor per sammankomst. Närmare 100 milj.kr. föreslås för detta ändamål.

Ungdomar och kultur

- Ett samlat block av kulturämnen bör finnas i grundskolan. Under någon för- eller eftermiddag varje vecka bör man samordna ämnena svenska, bild och musik för att ge möjlighet till aktivt skapande över ämnesgränserna. Dans och drama bör också kunna ingå.
- De kommunala musikskolorna bör utvecklas till kulturskolor som också kan ta upp film, dans och drama.
- Kvalitetsvideo bör finnas för utlåning på bibliotek.
- Genom att upplåta en av TV-kanalerna för reklam kan programutbudet förbättras. Regionalt förankrad TV-verksamhet bör utvecklas på lediga frekvenser.

Ungdomar och utbildning

Mot. 1989/90

Kr3

- Högst 25 elever i varje klass.
- Inbesparade statsbidrag från lärarstrejken hösten 1989 måste användas till förbättringar inom skolan.
- 100 milj.kr. bör staten satsa på att ge ungdomarna bra läroböcker i skolan.
- Skolmåltiderna måste uppfylla en viss basstandard.
- Reformarbetet med att göra hela gymnasieskolan treårig måste påskyndas. Centern vill därför utöka antalet platser i försöksverksamhet med 4 000.
- Regeringens förslag om dimensionering av högskolan bör göras om. Fler måste få plats i högskolan. Det är viktigt både för ungdomens och vårt lands framtid.
- CSN-rabatten skall var kvar.
- Ingen avgift får införas på ansökningar till högskolan.
- Inkomstprövningen i studiemedelssystemet bör tas bort. Ferieinkomster skall inte ge lägre bidrag. På sikt bör ett studielönesystem införas.

Ungdomar och arbete

- Inför en allmän arbetslöshetsförsäkring, vilket innebär att de som nu inte är kvalificerade för arbetslöshetsunderstöd – vilket bl.a. många ungdomar är – kan få stöd.
- Offensiva närings- och regionalpolitiska satsningar i syfte att bredda arbetsmarknaden genom införande av ett särskilt landsbygdsutvecklingsanslag, program för beläggning av länsvägnätens grusvägar, återföring av 1 öre/kwh av vattenkraftens övervinster, förbättrad kommunal skatteutjämning m m, innebär en förbättrad arbetsmarknad i regioner och orter där sysselsättningsgraden är lägst och arbetslösheten bland ungdomar störst.
- Inför personliga investeringskonton för skattefritt sparande för investeringar i nyföretagande.
- Centern vill ha ökad flexibilitet vid stöd för anställning av arbetshandikappade, vilket underlättar för många handikappade ungdomar att få arbete i stället för förtidspension.

Ungdomar och boende

- Inför ett särskilt stimulansbidrag om 50 000 kr/lägenhet för byggande av smålägenheter och ytterligare 30 000 kr/lägenhet för byggande av hyresalternativ på landsbygden och i dess småorter. Detta skulle kraftigt förbättra ungdomars möjligheter till eget boende.
- Underlätta alternativa upplåtelseformer. Permanenta den kooperativa hyresrätten.
- Utnyttja vindsvåningar för ungdomars boende.
- Skattefritt sparande till egen bostad.

Ungdomar och familjen

- Ett konsekvent och tydligt agerande behövs från de vuxnas sida. De unga skall kunna lita på och förstå de vuxnas handlande. Vuxna måste kunna uppträda som goda förebilder. Föräldrarna måste visa engagemang och ansvar gentemot de unga.
- I de fall föräldraansvaret inte fungerar på ett tillfredsställande sätt krävs att de sociala nätverken runt familjen kan aktiveras. Särskilt problemfyllda familjer behöver hjälp av olika sociala myndigheter.
- De barn som utsätts för misshandel eller sexuella övergrepp är i särskilt behov av hjälp. En bred kunskap hos de som i olika sammanhang har ansvar för och kontakt med barn och ungdomar behövs. Detta gäller personal vid sociala myndigheter, polis- och åklagarmyndigheter, inom sjukvård, barnomsorg och skola. Alla som i sitt arbete kommer i kontakt med utsatta barn behöver utbildning och information. Det behövs också resurser att behandla alla inblandade parter, t.ex. möjlighet till terapeutisk behandling.

Ungdomar och droger

För att komma till rätta med alkoholmissbruk bland ungdomar har centern bl.a. föreslagit följande åtgärder:

- En riksfattande kampanj mot alkoholen skall ha till uppgift att väcka opinion för en attitydförändring.
- En stor samhällelig satsning på att skapa drogfria miljöer.
- En aktiv informationsinsats för att stoppa langningen.
- Ökade resurser för att finna nya former av vård av unga missbrukare.

Vad gäller ungdomars användning av narkotika kräver centern:

- Det är viktigt att samhällets insatser särskilt koncentreras kring information och upplysning om narkotikans skadeverkningar.
- Det behövs ökade polisiära resurser för att stoppa knarkhandeln på gator och torg. Genom att försvåra för gatulangare begränsas bl.a. möjligheten att förse nyfikna ungdomar med droger.
- Narkotikalagstiftningen behöver ändras så att fängelsestraff införs i straffskalan. Därigenom möjliggörs för polisen att ta urin- och blodprov samt göra husrannsakan i bevissyfte.

Ungdomar och våld

De vanligaste ungdomsbrotten är stöld och skadegörelse. Även misshandelsbrotten har ökat bland unga. Det är framför allt unga män som svarar för ungdomsbrottsligheten.

Centern föreslår bl.a. följande åtgärder:

- Det är mycket viktigt att unga lagöverträdare får en snabb reaktion från samhällets sida när ett brott är begånget. För att skapa en snabb, helst omedelbar reaktion, från samhällets sida vill centern införa jourdomstolar. Prövning av fallen skall kunna ske i direkt anslutning till brottet.

Jourdomstolar skall i första hand vara avsedda för ungdomar mellan 15 och 21 år.

- Konfrontation mellan offer och gärningsman är ett verksamt medel att få den unge brottslingen att förstå effekterna av brottet och att därmed komma till insikt om offrets utsatthet efter handlingen. Det är viktigt att konfrontationen kombineras med ett gottgörelsemoment där det ges möjlighet för den unga lagöverträdaren att göra rätt för sig. Den största otjänsten man kan göra gentemot ungdomar är att inte reagera på brott.
- Videofilmer som ger uttryck för ett brutalt och meningslöst våld och visar en förnedrande kvinnosyn påverkar ungdomar negativt. Centern anser därför att det är nödvändigt med en förhandsgranskning av videofilmer för att förhindra att dessa filmer sprids. En granskningsavgift bör införas där överskottet används för en medveten satsning på produktion och distribution av kvalitetsfilmer.
- För att hjälpa ungdomar som fastnat i brottsligt beteende behövs särskilda insatser. Den vårdform som i första hand erbjuds är den som ges vid de sk §-12-hemmen, tidigare ungdomsvårdsskolorna. Denna vård har emellertid visat sig ha brister, framför allt bl a beroende på för knappa resurser. Detta har lett till en bristande differentiering av vården. Centern kräver ökade resurser till dessa hem och ett större statligt ansvar för planering och samordning av verksamheten.

Ungdomars internationella engagemang

- Regeringen måste med kraft verka för att Sverige kommer med i ERASMUS.
- Informationen om möjligheterna till studerandeutbyte inom NORDPLUS måste förbättras.
- Utbyte på bl.a. utbildningsområdet med Baltikum måste utvecklas.

Slutsatser

Regeringens skrivelse ger få besked om vad man vill göra för ungdomar i framtiden. Skrivelsens hemställan utmynnar bara i att riksdagen bör få ta del av densamma. Härövan har däremot vi i punktform redovisat några av de förslag centern har lagt i riksdagen i form av parti- och kommittémotioner om vad vi konkret vill åstadkomma. Vi ser det angeläget att riksdagen bereder regeringen möjlighet att ta del av våra förslag till åtgärder genom ett tillkännagivande.

Hemställan

Mot. 1989/90

Kr3

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om konkreta insatser för ungdomen.

Stockholm den 2 februari 1990

Jan Hyttring (c)

Stina Gustavsson (c)

Larz Johansson (c)

Marianne Jönsson (c)

Marianne Andersson (c)

Görel Thurdin (c)

Pär Granstedt (c)